

SZERESD A FÖLDET

Abban minden idők embere egyetértett, hogy a föld valami jobb, boldogabb, szabadabb és igazságosabb állapotot jelent, mint amilyen helyen és helyzetben éltek az emberek minden időben és minden helyen. Azt is érezték, hogy valami csodálatos nyugtalankodás, vágyakozás, reménykedés hajtotta az embereket egy boldogabb ország felé. Akár békében éltek, akár pusztító háborúk pokoltűzében fűdöztek, kínozták, gyilkolták egymást, békében is, háborúban is valami olyan után futottak, valami olyanra a megszerzésére törekedtek, ami még nem volt, az egyszerű ember részéről több földterület, több jószág, a hatalmasok, az országok királyai részéről pedig több ország meghódítása népe részére, nagyobb hatalom, parancsolás, uralkodás. Hiába elég friss előttünk a példa, mintha az egész föld megindult volna lábaink alatt, százmilliók hullámzóba, mint az áradat, mint a vihar hömpölygött, kavargott lenni is, fenn is, fegyverben, fegyvereken kívül egyaránt. Még a gyenge nők is, még a gyengébb gyermekek is, — sőt minden, fák, füvek és a virágok hajtra, üzetve a jobb helyzet után, vakon, és nékül, egymás nyomában, vagy egymással szemben vágattak azután a délibáb után, mely csábította, vonzolta azt a valamire, valami nagyobbra való vágyódást — tűzőn, vízen át.

Kétségtelen tehát, hogy a föld telve van emberi boldogságunk ezer és ezer eszközeivel; hogy ez az új ország, amelyért oly hosszú, fáradságos utat tettünk meg, ez az új ország, amely csak most lépett a férfikorába, telve van boldogító ígérettel a bevándorlók számára. Hegye, róna, tavai telve kincsekkel, föld jein aranyos buzakalászt himbál a hűvös őszi szél. De mit ér az aranyos kalász, ha nem simul hozzá a kezünk igaz szeretettel, mit ér a rengeteg föld, ha nincsen, aki megművelje?

Vajjon kell-e szeretni a földet, amely áldást hoz, reményt ad, meggyőz, ha beteg vagy új életre ösztökél, elfelejteti velled az emberek durvaságait, ha bele tudsz kapcsolódni, ha át tudod adni magad a természet igazi szépségeinek. Amikor ezeket a sorokat írom, eszembe jut édesapám, amikor kint jártam vele a hájárban, körülöttünk, ameddig a szemünkkel beláthatunk a határt, mindenütt az aranyos buzakalászt hullámzóba, mint a tenger vize, amikor végigszánt rajta a szél. Ott állott édesapám, bronzá égett arcán meglátszott a nagy lelki nyugalom; ahogy végigtekintett, végigsimogatta örömtől telt könnyes szemével a hullámzó buzatengert, szinte hasonlítottak egymáshoz; az aranyos buzakalászt és a napbarátot ember. Mélységes nyugalom szállta meg lelketem, szinte éreztem, hogy szent a pillanat. Ön-kénytelenül vettem le a kalapom fejemről és kezeimet imára kulcsoltam. Az ember eljött megköszönni a természet alkotójának bőséges áldását. Sokáig tartott a hosszú néma csend, majd nagy-sokára ennyit mondtott apám:

— Szeresd a földet gyermekeim!

Igen, szeressük a földet, mert a föld megérdemli tőlünk, hogy szeressük, de ne lopjuk meg, ne akarjuk úgy kezelni, mint a mostoha anya a gyermekét, ne a pusztát, sivár anyagot keressük a földben, hanem tapadjunk hozzá, mint a jó gyermek az őt szerető szüleihez, higgyék el, nem fog megcsalni, meg fog fizetni munkáidokért, fáradozásaidokért.

— Aki az ekeszartát fogja és hátratekint, az ne várjon a földtől semmit!

Nézzük meg tehát a földművelést, tekintsünk egy kissé bele, amelyet olyan egyszerűnek tartanak, hogy ahoz nem is kell semmi tudomány, érti azt minden ember. Pedig abban a földművelésben, amely a föld életének mélyére kell hatolni, ismerni kell a földből kelő, földből élő növények, állatok életének titkát, táplálékuk, gondozásuk (pusztításuk) módját, egymásra való befolyásukat, a hasznát, a kárt, melyet egymásnak okoznak. És még sok mindent, mélyen, bizony mélyen, alaposan, nem csak a felületen, a széleken, mert így hiába fáradszunk magunkat, eredmény helyett szegénység, éhség vár reánk.

Menjünk csak tovább, nézzük meg, hogyan is indul az a mező munka. Azt már az iskolába járó kicsiny gyermek is tudja könnyű nélkül, hogy „aki nem szánt, az nem is arat”, tehát megjelölhetjük, hogy a szántás-vetés az aratás fundamentuma, az ember testi életének, egy ország boldogulásának az alapja, így, ha azt akarjuk, hogy a birtokunkban levő föld teremjen, első és legfontosabb kötelességünk a szántás, a gyomirtás, mert hiába a fáradság, a költség, ha hitvány a kalász, s egyik év a másik után csak gazzal, bogáncssal, vadzabbal fizet, akkor méltó a gazda bosszúsága és tul is ad a birtokon. Ime, nem kellett sokat gondolkodni, hiszen már ósidők óta fennálló törvény olda tik meg, az anyag egy, csak más formában. Azonban, hogy sikeres legyen munkálkodásunk, szükséges a jó, megfelelő gazdasági eszköz és jó munkabíró állapot, vagy a napjainkban már annyira elterjedt szántógépek, rögtörők, altalajturók, stb.

Értsük meg egymást, nem tanítás akar ez lenni, hanem egy kis kutatás gazdasági életünkben, magában a földben, az eddig oly csodálatosan ismeretlen természetben. Miután minden gazda szereti a földet, igyekszik azt karban tartani, igyekszik jól megmunkálni, hogy teremhessen, s örül a termésnek, büszkeséggel néz végig a hullámzó buzatengeren.

A föld készen van, fel van szántva, porhanyitva, szép sima a felület, nem rögös, jön a vetés. Itt, azt hiszem, nem kell megállanom sokáig, mert talán a legegyszerűbb mezőgazdasági életünkben a vetés. A magot, vetőgépet fertőtlenítiük izzó ellen és a már elkészített porhanyós talajba belevetjük, azután várjuk, lessük a kicsiny tülleveket, ahogy nőnek nap-nap után, amíg el nem borítják a föld felületét.

Ime: elérkezettünk a várakozás pillanatához, amikor nem csak a munkánk köt a földhöz, hanem a reményességünk, örömmünk lesz-e vajjon jó aratás? De viszont benne a csalódás, fájdalom is akkor, ha munkánk kárba veszett. Mert minél nagyobb aratása van a gazdának, annál nagyobb előtte földje értéke, becsé is és semmi kincstért sem válna meg birtokától.

A kasza megpendül, dől az élet. A búzafélgényen simul a marokszedő lány izmos barna karjai közé. Mindenki munkában, apraja nagyja a földnek, kora reggeltől késő estig. Micsoda öröm, ontja áldását a föld. Így van ez az óhazában, de a fejlet-tebb technikai berendezkedés a tényt magát itt sem változtatja meg.

Bizony a föld művelése, a föld gondozása nem kis tudomány. A földből származik a szabadság és igazság, mondja a költő. A földet szeretni kell, nem hitvány nyereségkedésért, hanem féltő és munkás szeretettel. Ne okolja senki a földet, ha tudat-

lan munkáért, hitvány naplopásért fanyar gyümölcsöt ad és a szegénységbe, nyomorúságba, becstelenségbe kergeti.

Kis tőkének nagy kamatját, csak a bolond várja; hamis pénzért gazdagságot csak a csalo szeretné. A föld élete csupa jószág, milliárd életnek a bölcsője és dajkája Ő, csak akkor és úgy, ha okosan, szeretettel, szorgalommal műveli az ember, mert meg nem művelt, köves, gazos, letaposott szántóföld semmit sem terem, de a jól meg művelt barázdá ontja a termést, és megfizeti a gazda tudását, szorgalmát.

— Szeresd tehát a földet!

Andrássy Dezső,
Winnipeg.

MAGYAR EST A WINNIPEGI ANGOL MUSICAL CLUBBAN

A winniepei „Musical Club” a város zenei életének központja március 13-án speciális magyar estélyt rendezett a Burnes Stúdióban.

Az ünnepély műsora a következő volt:

1.) Magyarország történelme — röviden összefoglalva, elmondta Miss Freda Major, a manitobai egyetem hallgatója.

2.) Rákóczy induló. Zongorakvartett. Előadók: Miss Margarett McDonald, Marguerite Syme Lillian Flodden és Elizabeth Eyolfson.

3.) Schubert — Liszt: Hallgassd a pacisztárt. Zongorán előadta: Alex Anderson.

4.) Hejre Kati! Hubay Jenő-től. Hegedűn játszott: Miss Diehl, zongorán Miss Miller.

5.) Magyar népdalok — angol nyelven. „They have laid him dead” — (Kitétek a holttestet az udvarra.) — „Play on — play on!” (Húzd rá cigány!) Csárdás.

6.) A magyar népdal, Petőfi Sándor és a kanadai magyar bevándorlók énekei:

Az előadást — angol nyelven — Hordósy Iván tartotta, a népdalokat zongorán bemutatta Mihályfi István.

7.) Mr. Davidson Thompson, a Knox Church angol karnyaga angol nyelven magyar népdalokat énekelt.

8.) Rhapsody Op. 11. No. 12 Dohnánytól, zongorán előadta Miss Anna Moncrieff Hovey.

A magyar zenének és a magyar kulturának valóságos diadala volt ez az este. Egész sereg angol nemzetiségű művész állott a magyar kultúra szolgálatában — előkelő közönség előtt.

mely majdnem kizárólag angolokból állott.

Hordósy Iván hangsúlyozta a közönség előtt, hogy az estélynek különös aktualitást adnak a márciusi nagy események, melyeket röviden ismertett az előadó. Majd a kanadai magyar bevándorlók dalairól beszélt, kiemelve, hogy ezeknek a daloknak alaptónusa a honvágy és hazaszeretet, egyszerű és mélységes őszinte érzések, kezesetlen szavakban kifejezve. Több példát említett meg és felolvasta Kocsis István, claresholmi magyar munkás Rothermere lordhoz írott költeményét. Végül ki tért arra, hogy Magyarország akarata ellen sodródott bele a világháborúba és hogy az angol nép iránt érzett benső vonzalom a magyarság között állandóan erősödik.

A március 13-iki este méltóan sorakozott azon előadások mellé, melyeket Scheffek István, m. kir. konzul a winniepei katonai intézetben és Hordósy Iván, a manitobai egyetemen tartott.

A rendezésért elsősorban Miss Robertson és Miss Eva Clairet illeti köszönet. A két kitűnő angol művésznő az elmúlt nyár folyamán Magyarországon járt, a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémia hangversenyét is adott és a magyar kultúra nagyságát is valóssággal el volt ragadtatva.

A magyarság részéről az előadásokon ott láttuk Putnik Lulu, zongoraművésznőt, Mrs. Mohaleket, báró Lipthay Bélát, a Panonia Western Canada Colonization Society igazgatóját és Marik Pált, a m. kir. konzulátus tisztviselőjét.

Nem pusztul ki az indián faj Kanadában

Irta: SOOS ISTVÁN plébános, WINNIPEG, MAN.

A kanadai indiánok az utóbbi hatvan év alatt nemhogy fogytak volna, mint sokan állítják, hanem inkább haladást mutatnak fel egy a közművelődés, mint vallásérkölcis tekintetben megérettéskük ma már csak csekély részben keresik vadászattal, hanem nagyobb részt eredményesen foglalkoznak földműveléssel, falparral és halászáttal, sőt ott találjuk őket az orvosi és egyéb tudományos pályákon is. Ahogy a kormány indiánügyi szakosztályának jelentéséből kiténik, a kanadai indiánok múlt napiári évi jövedelmé meghaladja a 9 millió dollárt. E jövedelemnek több, mint negyed része földművelésből került ki, az ipari foglalkozás több, mint 800,000, a halászat körülből 900,000, vadászat és szőrmetermelés 1,764,000 dollárt jövedelmezett nekik.

A Saskatchewan, Alberta és Manitoba sikságain lakó indiánok 64,000 holdon termeltek a múlt évben gabonát. Ezen egy év alatt több, mint hat ezer holdat törtek fel és mintegy 30 ezer holdat készítettek el vetés alá. Termésük pedig felül volt egy millió bushelon.

AZ INDIÁNOK NAGYOBB RÉSZBEN KERESZTÉNYEK

A kanadai indiánok jóformán keresztény népek mondható. Szétszórtva Prince Edward szigetétől a Yukonig, számuk 104,000-re tehető. Ezek közül alig 7,000 ragaszkodik ősi vallásához. A többi, a legutóbbi népszámlálás adatai szerint, különféle keresztény vallásfelekezethez tartozik, leg-alább negyven százalékban katolikusok, kilenc megterítésé főleg az Obiá tus atyák fáradozásának köszönhető.

Kanadának indián lakossága ma már megállapodott. A kevésbé civilizált törzseknek a születések száma körülbelül egyenlő a halálozások számával, a műveltebb törzseknek azonban, melyek a civilizációval való első érintkezés hátrányain átesetek, határozott javulás tapasztalható egy számban, mint fizikai fejlődésben.

Kanadának indián népessége következésképp oszlik meg: Ontarióban van 26,706; British Columbiában 24,314; Quebecben 13,191; Manitobában 11,673; Saskatchewanban 10,371; Albertában 8,990; az Északnyugati Területeken: 4,543; Nova Scotiában 1827; New Brunswickban 1,606; Yukonban 1456; Prince Edward szigeten 315.

Az 1924-ben megjelent indián népszámlálás némi szaporodást mutatott a megelőző 1916-hoz képest.

SZÁZTIZ INDIÁN ÜGYNÖKSÉG

A kormány egész Kanada területén száztiz indián ügynősképet tart fön az indián rezervációk földjeinek kezelésére, jogaik védelmére, peres ügyek elintézésére.

A Manitobában lakó indiánok nagyobb része az Ojibwa törzshöz tartozik, mely az Algonqui fajnak leszármazottja. Egyes helyeken azonban nagyobb számban vannak a Sioux törzsek fia, míg Fort Churchill vidékén Chipewyan indiánok laknak.

A kanadai kormány évenként, mint egy négy millió dollárt fordít az indiánok civilizációjának előmozdítására, a kiknek összes vagonya közös földekben, barmokban, és személyes tulajdonokban közel 100 millió értékre van becsélve.

REG LETONT A „BÖRHARISNYA” KORSZAKA

A múlt évben 350 indián iskola volt működésben több, mint 14,000 növendékkel. Jelenleg, mintegy 190 indián jár felsőbb és kereskedelmi iskolába. Az indián iskolákban a rendszeres polgári tanrend van érvényben és amennyire lehetséges, okleveles tanítók alkalmazva.

Az angol kormány 1763-ban elismerte az indiánoknak ősi jogait a számkura föntartott földterületekhez. Ezen jogoknak legfőbb védői és követői az indiánok számára az első katolikus missionáriusok voltak, akik benők javításra alkalmas ember anyagot láttak, nem úgy mint Felső Kanadá-

AMERIKA NŐI RÓZSA SÁNDORJA

Igaz, hogy manapság a levegőbenjárásnak is megvannak a veszélyei, amikor a repülőgépek percnként kétföldes gyorsasággal szeli a felhőket, mert a gépnek könnyen baja eshetik, ezzel együtt a benne ülőknek is; de ez jóformán semmi ahoz képest, amennyi veszélynek a régi döcögős postakocsin utazók voltak kitéve 50–60 évvel ezelőtt. Most rendszeresen motorhíba kényszeríti az utast lezállásra, megállásra, akkoriban pedig utonállók szállították le az utasokat és parancsolták „Megállj-t” Ennyi a különbség.

Mielőtt a vasutak acélsínjével kötötték össze a Keletet a Nyugattal, postakocsik szállították az Egyesült Államok levelét és az olyan utasokat, akik készek voltak vagyonukra és életükre kockáztatni egy-egy utazással a rézbőrűek, utonállók és banditák birodalmán keresztül. Nagyszerű intézmény volt abban az időben a postakocsi és sok kalandos emlék fűződik hozzá mai napig is.

A múlt század negyvenes éveitől egészen a nyolcvanasokig a postakocsijáratoknak egész hálózatát fűzte össze a nyugati államokat egymással a Missouritól a Szikláshegységig át a Csendes tengerig, a Mohave sivatagtól, lefelé délnek Colorádig.

Ezeket a sokszor heteken át tartó utazásokat nem egyszerű tették az utasokra nézve emlékeztetéssé a vad indiánok táma-

dásai, vakmerő utonállók fosztogatásai. S ennek dacára is találkoztak merész vállalkozók, csupa kalandvágyból, aminek aztán nem egy esetben drágán fizették meg az árát.

Az ut sikere jórésben a postakocsis ügyességétől, előrelátásától és merészségétől függött akinek ennél fogva igazi bátor embernek kellett lennie. Nem a kárkíné való mesterség volt ez. Mert emberi kiszámítás és elszántság nem mindig tudta furfangszani a kegyetlen vadak fufangját, vagy a zsvány utonállók tulajdejét. Ennél fogva szükséges volt, hogy minden postakocsit bizonyos számú lovas zsendár kíséren a civilizáció határain tuleső vad vidékeken. Ezen a vonalakon nem egy érdekes és meglepő esettel találkozunk.

Igy például a Wyomingból induló történelmi nevezetességű Eagle Pass, — Sas-hágó vonal, mely 37 estendeig volt használatban, nem mulasztott el e hosszú idő alatt egyetlen járatot sem, s mikor 1906-ban beszüntették a járatokat, a Vadnyugat romantikus történetében fényes fejezetet hagyott hátra. Nemcsak azért, mert ezzel zárult be egy tiszteletreméltó intézménye a multnak, hanem mivel ezzel tünt le utolsó csillaga a hajdan híres postakocsisoknak és utonállókknak, kik a gőzkocsi megjelenése előtt ezeken a vidékeken oly nevezetes szerepet játszottak. Az indiánok ugyan már jóval azelőtt elzengtek hattyudalait, amennyiben részben vagy

civilizálódtak, vagy részben nem

tak a kormány által kijelölt rezervációkba.

A washingtoni kormány levéltárában található följegyzések szerint, melyek a Missisipi-től nyugatra közlekedtek, ezeknek a kényelmetlen, döcögő, im bolygó postakocsiknak a száma, mintegy ötven évvel ezelőtt még meghaladta a hét százat. Manapság azonban már csak régi ócskavag gyanánt szerepelnek a forgalmi szertárak műhelyeiben vagy kézezi egy másik muzeumban a kicsinylő lenezés tárgyat az utókor szemében. Pedig, ha ezek a kocsi beszélni tudnának mennyi érdekes rémes históriát tudnának mesélni a régi utonálló, rabló, betyárvilágból!

Egyike a legmerészebb postakocsisoknak, kik az Eagle Pass országútnál jártak, Harry Goodman volt, kit Wyomingban mindenki csak úgy ismert, hogy „Old Harry”, az öreg Henrik bácsi!

A hetvenes évek végén az öreg Goodman jelentős harcokat volt kénytelen megvívni egy utonálló csoporttal, kik épen azt az utrésztet veszélyeztették támadásaikkal, amely az ő járskörébe esett. Alacsony, sovány testalkata mellett senkisémet hitte volna, mennyi bátorság és elszántság lakik az öregben.

Amint egyszer a Shoshone hegységben postakocsijával egy éles kanyarulathoz ért, magányos rabló állt vele szemben, s „Föl a kezekkel!” adta ki a kemény parancsot.

Henrik bácsi abban a pillanatban, amint az utonálló a szikla mögül előgrott, megforgatta

s mint a villám, úgy vágott a szemé közé, hogy az rögtön megvakult, s aligha nézett a szintén vilámgyorsasággal tovanyargáló kocsi után.

Más alkalommal ismét egy fegyveres rabló állította meg a kocsiját egy háromszáz láb mély örvény szélén. A rabló egyik kezével megragadta a gyeplőszárat, a másikkal pedig a kocsist rántotta le az ülésről. A lo az azonban félreugrott és zavarba hozta a rablót. Goodman pedig fölhasználva az alkalmat, nehéz ostorának a boldogabb végét fogta, s annak a nyelével olyat ütött a rabló kezére, hogy a lövére kész revolvere rögtön a legvégbe repült, ő maga pedig egy taszitással le a mélységes örvénybe, ahol később szinte a fölismerhetlenség összezuvasztalatták meg. Goodman bácsi pedig ostorával a lovak közé suhintva, elnyargalt és megmentette úgy a maga, mint utasainak életét és vagyonát.

Az ostor és gyeplő kezelésében egyetlen vetélytársa akad az öreg Goodmannak a hetvenes évek elején egy bizonyos Charley Parkhurst személyében.

Fizikailag ez a Parkhurst még Goodman kollégájánál is gyengébb volt, de hírneve és sikere mint ügyes kocsis, éveken át föntartotta magát a Grass Valleyban, Kaliforniában. Még ma is élnek öreg kaliforniak, akik szinte csodálatkal beszélnék arról, hogy mennyi ügyességgel, bátorsággal játszotta ki ez a Parkhurst az utját álló rablókat, s hagyta őket tátott szájjal az ut mellett, mialatt ő kocsijával el-